

بسم الله الرحمن الرحيم

راهنمای
سنجش و ارزشیابی آغازین
(ابزارهای کیفی و کمی)

نویسنده:

دکتر محرم آقازاده

سرشناسه	:	آقازاده، محرم، ۱۳۴۷ -
عنوان و نام پدیدآور	:	مجموعه کتاب‌های دانش‌افزایی، راهنمای سنجش و ارزشیابی آغازین، ابزارهای کمی و کیفی / نویسنده محرم آقازاده.
مشخصات نشر	:	تهران: مرآت، ۱۳۹۴.
مشخصات ظاهری	:	۱۶۸ ص.: جدول، نمودار؛ ۲۲×۲۹ س.م.
شابک	:	978-600-7977-27-9
وضعیت فهرست‌نویسی	:	فیپا
یادداشت	:	واژه‌نامه
یادداشت	:	کتابنامه: ص. ۱۹۱-۱۹۲.
موضوع	:	شاگردان -- ارزشیابی
موضوع	:	یادگیری -- ارزشیابی
موضوع	:	پیشرفت تحصیلی -- ارزشیابی
رده‌بندی کنگره	:	۱۳۹۴ م ۳/آ۷/۱۱۱۷ LB
رده‌بندی دیویی	:	۳۷۱/۲۷
شماره کتابشناسی ملی	:	۳۹۵۲۰۰۸

راهنمای سنجش و ارزشیابی آغازین (ابزارهای کمی و کیفی)

دانش‌افزایی

ناشر	:	مرآت
مؤلف	:	دکتر محرم آقازاده
تایپ و صفحه‌آرایی	:	نرگس گودرزی - مهدی امیدگانه
طراحی جلد	:	مریم گوماریان
لیتوگرافی	:	اندیشه برتر
چاپ و صحافی	:	اندیشه برتر
نوبت چاپ	:	اول، ۱۳۹۴
تیراژ	:	۳۰۰۰
قیمت	:	۱۳۰،۰۰۰ ریال

آدرس: تهران، خیابان کریم‌خان زند، ابتدای خردمند شمالی، ساختمان شماره ۸۰

تلفن: ۰۲۱-۸۵۶۷۰

پیامک: ۰۲۱۸۵۶۷۰

پایگاه اینترنتی: www.meraat.ir

دفتر مرکزی نشر مرآت

حقوق چاپ و نشر، محفوظ و مخصوص ناشر است و هرگونه کپی‌برداری یا نقل مطالب بدون اجازه کتبی ناشر پیگرد قانونی دارد.

فهرست مطالب

۶	مقدمه ناشر
۷	مقدمه مؤلف
۱۱	چگونه این کتاب را بخوانیم؟
۱۲	ویژگی‌های این کتاب
۱۴	نقشه مفهومی

فصل ۱: سنجش آغازین برای فهم یادگیرندگان ۱۷

۱۸	اهداف یادگیری فصل
۲۰	پیش از آغاز مدرسه
۲۴	فعالیت‌های دو هفته آغازین مدرسه
۲۶	انتظارات معلم
۳۰	معیارهای سنجش آغازین کیفی
۳۳	خلاصه
۳۳	سؤال‌هایی برای یادگیری بیشتر
۳۳	منابع

فصل ۲: رویکرد سنجش آغازین ۳۵

۳۶	اهداف یادگیری فصل
۳۶	مقدمه
۳۶	سنجش آغازین
۳۷	رویکردهای سنجش آغازین
۳۹	معرفی تفصیلی رویکردهای سنجش آغازین
۴۶	تهیه نقشه مفهومی و کاربرد آن در مصاحبه برای سنجش آغازین
۴۹	خلاصه
۵۰	سؤال‌هایی برای یادگیری بیشتر
۵۰	منابع

فصل ۳: پیش‌آموخته‌ها و یادگیری دانش‌آموزان ۵۱

۵۲	اهداف یادگیری فصل
۵۲	مقدمه
۵۴	نگاه پژوهشی به پیش‌آموخته‌ها چیست؟
۵۴	فعال‌سازی پیش‌آموخته‌ها
۵۶	پیش‌آموخته درست، ولی ناکافی
۵۷	پیش‌آموخته نامناسب

۵۸	پیش‌آموخته‌های نادرست
۶۱	راهبردهای برآمده از پژوهش‌ها کدام‌اند؟
۶۳	خلاصه
۶۳	سؤال‌هایی برای یادگیری بیشتر
۶۳	منابع

فصل ۴: انتقال یادگیری ۶۷

۶۸	اهداف یادگیری فصل
۶۸	مقدمه
۶۸	چیستی انتقال یادگیری
۷۰	اهمیت انتقال یادگیری
۷۱	ابعاد انتقال یادگیری
۷۴	الگوهای انتقال یادگیری
۷۵	عوامل اثرگذار بر انتقال یادگیری
۷۷	سنجش انتقال یادگیری
۷۸	راهبردهای تسهیل‌کننده انتقال یادگیری
۸۰	خلاصه
۸۰	سؤال‌هایی برای یادگیری بیشتر
۸۰	منابع

فصل ۵: الگویی برای سنجش و ارزشیابی آغازین ۸۳

۸۴	اهداف یادگیری فصل
۸۴	مقدمه
۸۶	الگوی سنجش و ارزشیابی کرکپاتریک
۱۰۰	خلاصه
۱۰۰	سؤال‌هایی برای یادگیری بیشتر
۱۰۱	منابع

فصل ۶: برنامه‌ریزی سنجش و ارزشیابی ۱۰۳

۱۰۴	اهداف یادگیری فصل
۱۰۴	مقدمه
۱۰۴	۱. تعیین هدف سنجش و ارزشیابی
۱۰۶	۲. شناسایی بازده‌های یادگیری قصد شده
۱۱۰	۳. تعریف بازده‌های یادگیری بر پایه رفتارهای ویژه
۱۱۲	۴. تعیین موضوع درسی
۱۱۳	۵. تهیه جدول مشخصات سنجش و ارزشیابی (جدول هدف- موضوع)

۱۱۴	۶. استفاده از جدول مشخصات (هدف - موضوع) برای تهیه آزمون
۱۱۵	خلاصه
۱۱۵	سؤال‌هایی برای یادگیری بیشتر
۱۱۵	منابع

فصل ۷: سنجش آغازین: ابزارهای کمی ۱۱۷

۱۱۸	اهداف یادگیری فصل
۱۱۸	مقدمه
۱۱۸	۱. اهداف یادگیری را تحلیل کنید.
۱۱۹	۲. نوع آزمون مورد نیاز را تعیین کنید.
۱۲۵	۳. مواد آزمون را بنویسید.
۱۴۴	خلاصه
۱۴۵	سؤال‌هایی برای یادگیری بیشتر
۱۴۶	منابع

فصل ۸: سنجش آغازین: ابزارهای کیفی - توصیفی ۱۴۷

۱۴۸	اهداف یادگیری فصل
۱۴۸	مقدمه
۱۴۹	۱. ارائه کلاسی
۱۵۰	۲. همایش
۱۵۲	۳. نگارش
۱۵۳	۴. نمایش / نمایشگاه
۱۵۵	۵. مصاحبه
۱۵۷	۶. روزنگار یادگیری
۱۵۹	۷. مشاهده
۱۶۰	۸. تکلیف عملکردی
۱۶۲	۹. کارپوشه
۱۶۴	۱۰. پرسش و پاسخ (شفاهی)
۱۶۵	۱۱. آزمونک
۱۶۶	خلاصه
۱۶۶	سؤال‌هایی برای یادگیری بیشتر
۱۶۷	منابع

مقدمه ناشر

«جهانی فکر کردن و منطقه‌ای عمل کردن» یا «کلان فکر کردن و جزئی عمل کردن» عبارتی است که اغلب می‌شنویم. تفکر به اطلاعات نیاز دارد و فکر کردن بدون اطلاعات همان قدر ناصواب است که اطلاعات بدون فکر. برای اینکه جهانی فکر کنیم، به اطلاعات جهانی نیاز داریم. در مسیر تفکر راهبردی، داشتن تصویری از کل بسیار اهمیت دارد. کسانی می‌توانند راهبردی بیندیشند، برنامه‌ریزی کنند و به عمل برسند که تصور مناسبی از کل داشته باشند. هر جزئی باید بتواند خود را در کل بازتعریف کند. بر این اساس، کسب مهارت ادراکی برای معلمان، مدیران و تصمیم‌سازان به منظور دستیابی به تصویری شفاف از کل، اجتناب‌ناپذیر به نظر می‌رسد. این کتاب با هدف برانگیختن فرهنگیان و تصمیم‌سازان به کلان فکر کردن و ایجاد و تقویت مهارت ادراکی در آنان اطلاعاتی را در اختیار مخاطبان قرار می‌دهد. با امید به اینکه عاملی باشد برای ایجاد تصویری کلی و نگاهی دقیق به مسائل آموزش و پرورش کشورمان.

مرکز نوآوری‌های آموزشی مرآت در مسیر خویش «پشتیبانی از مدارس کشور» و به انجام رساندن رسالت «ارائه راهکارهای عملیاتی به منظور بهبود مستمر کیفیت آموزش، ارتقای بهره‌وری مدارس در روند تحقق اهداف آموزشی کشور و ایجاد بستر جامعه آموزشی یادگیرنده»، به منظور دانش‌افزایی نیروی انسانی مدارس و افزایش مهارت ادراکی و حرکت از حوزه نظری و رویکرد به حوزه روش و تکنیک، اقدام به انتشار مجموعه کتاب‌های دانش‌افزایی کرده است.

کتاب حاضر با توجه به اهمیت توانمندسازی و افزایش صلاحیت‌های حرفه‌ای و تخصصی معلمان کشور، در مرکز نوآوری‌های آموزشی مرآت تألیف و چاپ شده است. این کتاب که حاصل تلاش آقای دکتر محرم آقازاده است، به عنوان راهنمای سنجش و ارزشیابی آغازین در اختیار معلمان و دست‌اندرکاران تعلیم و تربیت کشور قرار گرفته است تا ایشان را در طراحی آموزشی و ارزشیابی کمک کند. امید است این کتاب یاریگر معلمان مدارس کشورمان در فرایند یاددهی-یادگیری و افزایش صلاحیت‌های حرفه‌ای آنان باشد.

در پایان، دو راهکار از سند تحول بنیادین را که نشان‌دهنده توجه ما به اسناد بالادستی در تولید این مجموعه کتاب است، یادآوری کنیم:

راهکار ۷-۱۱: توسعه زمینه پژوهشگری و افزایش توانمندی‌های حرفه‌ای به شکل فردی و گروهی میان معلمان و تبادل تجارب و دستاوردها در سطح محلی و ملی و ایجاد فرصت‌های بازآموزی مستمر علمی و تحقیقاتی و مطالعاتی و برگزاری جشنواره‌های الگوی تدریس برتر و اختصاص اعتبارات خاص برای فعالیت‌های پژوهشی معلمان؛

راهکار ۹-۱۱: رصد کردن تحولات نظام آموزش و پرورش و تربیت معلم و تحولات علمی در حوزه علوم تربیتی در سطح منطقه، جهان اسلام و بین‌الملل و بومی‌سازی تجربیات و یافته‌های مفید آن‌ها و بهره‌مندی آگاهانه از آن‌ها در چارچوب نظام معیار اسلامی.

امید است این کتاب گامی در مسیر عملیاتی کردن راهکارهای سند تحول بنیادین آموزش و پرورش کشورمان و حرکت به سوی کیفیت‌گرایی در تعلیم و تربیت باشد.

معلم آخرین حلقه تصمیم‌گیری درباره چگونگی اجرای برنامه درسی است، خواه این نقش به طور رسمی به او تفویض شده باشد یا او راساً دست به این کار بزند. تصمیم‌گیری آگاهانه معلم در ارتباط با نحوه کار خود و نحوه کارش با دانش‌آموزان نیازمند اطلاعات است. اطلاعات مورد نیاز معلم درباره دانش‌آموزان از منابع گوناگونی قابل گردآوری هستند. اطلاعات دست اول درباره دانش‌آموز به طور قطع از خود دانش‌آموزان به دست می‌آید. او برای به دست آوردن اطلاعات از دانش‌آموزان به ابزار و طریقه به کارگیری ابزار نیاز دارد.

معلم در سه مرحله اساسی به تصمیم‌گیری‌های سرنوشت‌ساز نیاز دارد: پیش از آموزش، حین آموزش و پس از آموزش. تأکید عمده این کتاب بر تصمیم‌گیری پیش از آموزش معلم برمی‌گردد. برای این نوع تصمیم‌گیری معلم به ناچار باید دست به سنجش آغازین بزند. سنجش آغازین هم میزان پیش‌آموخته‌های یادگیرنده و هم آموزش‌های پیش‌رو را پوشش می‌دهد. به هر صورت، یگانه مقصد سنجش و ارزشیابی آغازین به دست آوردن اطلاعات برای تصمیم‌گیری است. سنجش و ارزشیابی آغازین هرگز کاربردی برای رتبه‌بندی دانش‌آموزان ندارد. بنابراین، نباید و نمی‌توان با استفاده از سنجش و ارزشیابی آغازین دانش‌آموزی را شاگرد اول یا شاگرد دوم دانست. برای رفع سوءتعبیرها و تدبیرها و برای در اختیار قرار دادن منبعی کاربردی کتاب حاضر در اختیار معلمان قرار می‌گیرد.

در این مقدمه جا دارد به روشن‌سازی برای مفاهیم و اصطلاحاتی که در حوزه سنجش و ارزشیابی به کار می‌روند پرداخت. اگرچه در زبان انگلیسی برای کاربرد واژه‌های سنجش و ارزشیابی و ارزیابی ابهامی چندانی وجود ندارد (هارلن^۱ و جانسون^۲، ۲۰۱۴) ولی در سایر زبان‌ها، نظیر زبان فارسی، فرانسه، روسی و اسپانیایی اختلال مفهومی بیشتری دیده می‌شود. در زبان فارسی در بیشتر موارد بین سنجش و ارزشیابی و ارزیابی خط ممیزی گذاشته نمی‌شود. از این رو، دیده می‌شود این اصطلاحات به جای هم مورد استفاده قرار می‌گیرند.

این نکته مهم است که، اگرچه سنجش دانش‌آموزان در ارزشیابی برنامه و مدرسه نقش سازنده‌ای دارد ولی باید سایر اطلاعات را هم در این خصوص مورد توجه جدی قرار داد. اگر ارزشیابی برنامه و مدرسه برابر با سنجش دانش‌آموز دانسته شود داوری نابجایی صورت گرفته است. در ارزشیابی برنامه و مدرسه، سنجش دانش‌آموز یکی از انواع متغیرهای دخیل در کار است. پس نیاز است متغیرهای دیگری هم در کار ارزشیابی مدرسه وارد عرصه عمل شوند.

گاه این سؤال پیش می‌آید که، آیا سنجش معطوف به فرآورده است یا فرایند. در مجموعه کشورهای سازمان همکاری‌های اقتصادی و توسعه^۳، سنجش بیشتر به سنجش بازده یا فرآورده اطلاق می‌شود ولی در مجموع سنجش، داوری درباره فرایند است. به طوری که پایهام^۴ (۲۰۰۰) تعریف می‌کند، «سنجش فرایندی است که بر مبنای آن معلمان از پاسخ‌های دانش‌آموزان که، در برابر محرک‌های ساختگی و طبیعی نشان می‌دهند، درباره میزان دانش و مهارت‌های آنان استنباط‌هایی به دست می‌آورند.»

بر وفق آنچه پیشتر بیان شد، نیاز است برای روشن‌سازی مفاهیم مورد استفاده در حوزه سنجش و ارزشیابی به تعریف این مفاهیم پرداخت. در ادامه تعاریفی از هریک از مفاهیم آمده است.

منظور از **آزمون** یک دسته تکلیف یا سؤال است که به قصد ایجاد فرصت برای دانش‌آموز جهت نشان دادن رفتار مورد انتظار طراحی شده است. بنا بر باور نوشته^۵ و همکاران (۲۰۱۲) **سنجش**^۶ برای اشاره به داوری درباره عملکرد^۷ و پیشرفت^۸ فرد در تحقق اهداف یادگیری به کار گرفته می‌شود. سنجش، فعالیت‌های آزمون کلاسی و آزمون‌های بزرگ مقیاس را در بر می‌گیرد. همچنین، می‌توان سنجش را به فرایند هدف‌مندی جهت گردآوری داده‌های کمی و کیفی تعریف کرد. دامنه سنجش تا حدودی از دامنه اندازه‌گیری گسترده‌تر است. معلم سنجش را محوری برای تصمیم‌گیری درباره عملکرد فرد یا گروه می‌داند. برای مثال، معلم دشواری‌ها را شناسایی می‌کند، پیش‌نیازهای یادگیری را تبیین می‌نماید، دست به سنجش آغازین می‌زند و سپس تصمیم می‌گیرد که تدریس را از کجا باید آغاز کند.

^۱ Harlen

^۲ Johnson

^۳ OECD (Organization for Economic Cooperation and Development)

^۴ Nusche

^۵ Assessment

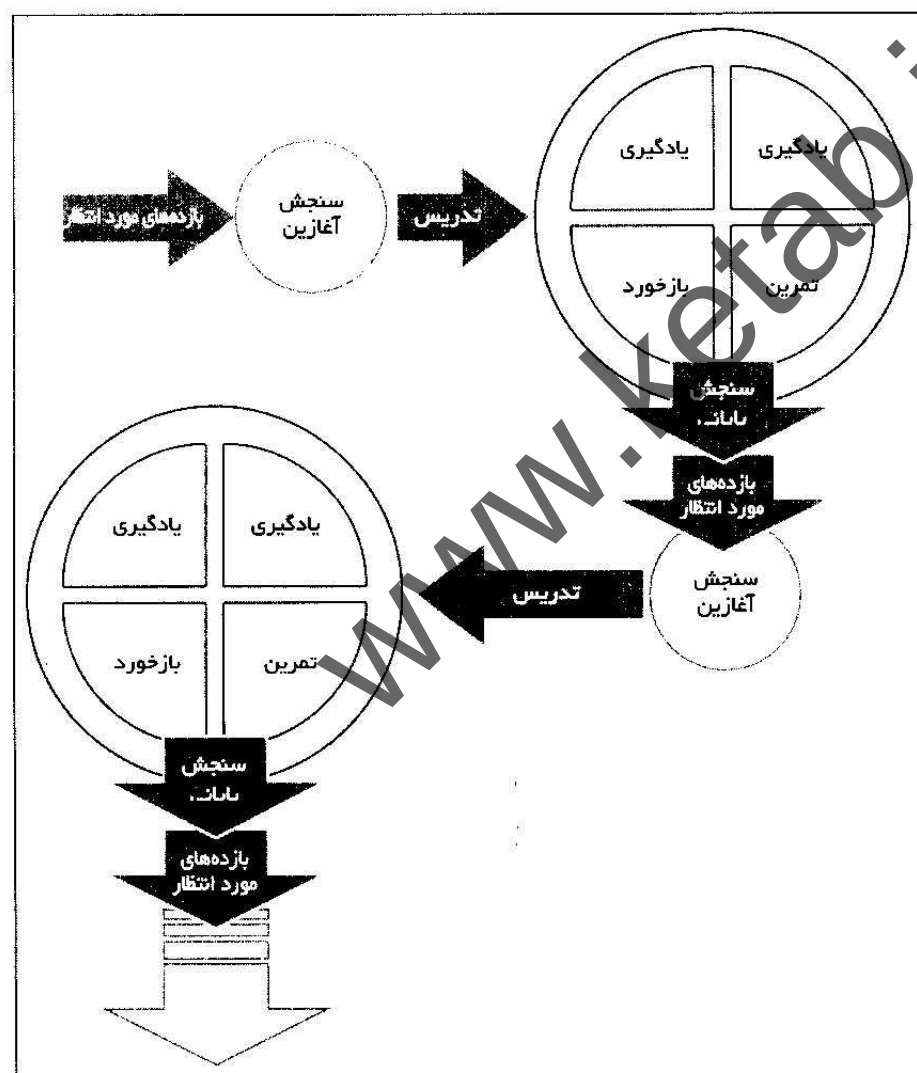
^۶ Performance

^۷ Achievement

همراه با سنجش، **اندازه‌گیری** هم قابل تعریف است. اندازه‌گیری فرایندی است که در آن مشخص می‌شود فرد حائز چه ویژگی‌هایی است. قصد انجام دادن اندازه‌گیری، تولید داده‌های کمی است؛ داده‌هایی که از اندازه‌گیری به دست می‌آیند در ارزشیابی به کار گرفته می‌شوند.

نوشه و همکاران، ارزیابی^۱ را به داوری درباره کارکنان مدرسه اطلاق می‌کنند و **ارزشیابی**^۲ را قضاوت درباره اثربخشی مدارس، نظام‌ها و سیاست‌های مدرسه‌ای می‌دانند. ارزشیابی فرایند تصمیم‌گیری بر مبنای داده‌های حاصل از اندازه‌گیری است. برای مثال، ناحیه آموزشی امکان دارد رویکردهای مختلف را برای خواندن معرفی کند و در صدد برآید پس از دوره زمانی‌ای کارایی رویکردها را ارزشیابی کند برای این ارزشیابی داده‌های عملکردی دانش‌آموزان مورد نیاز خواهد بود. همچنین، معلم هم می‌تواند چند نوع روش تدریس را در کلاس بیازماید و بر اساس داده‌های به دست آمده تصمیم بگیرد که کدام روش کارآمدتر بوده است.

به اعتبار مفاهیمی که تعریف شد، می‌توان سنجش و ارزشیابی آغازین را هم تعریف کرد. سنجش آغازین، گونه‌ای از سنجش است که، پیش از آغاز سال تحصیلی شروع می‌شود و به مدت ۱ تا ۲ هفته پس از شروع مدرسه نیز ادامه می‌یابد. سنجش و ارزشیابی آغازین در طی سال تحصیلی هم کاربری‌های فراوانی دارد. هدف از سنجش آغازین درک و فهم آمادگی‌های قبلی دانش‌آموزان، محورهای خطای دانش‌آموزان و فهم دانش و مهارت مرتبط با مواد یادگیری جدید است. شکل شماره ۱ جایگاه سنجش آغازین را در یادگیری دانش‌آموز نشان می‌دهد.

این شکل جریان پیوسته یاددهی و یادگیری را نشان می‌دهد. به طوری که مشاهده می‌کنید سنجش آغازین پیش از تدریس اتفاق می‌افتد. معلم بر اساس بازده‌های یادگیری مورد انتظار دست به سنجش آغازین می‌زند و بر اساس آن تدریس خود را شکل می‌دهد. چرخه تدریس معلم که به صورت یادگیری، تمرین، بازخورد و یادگیری اتفاق می‌افتد در یک مرحله ثابت نمی‌ماند، بلکه معلم برای تدریس بعدی هم برنامه‌ریزی می‌کند. معلم برای برنامه‌ریزی درسی بعدی هم دست به سنجش پایانی و هم سنجش آغازین می‌زند. در واقع، معلم برای نگارش طرح درس مبتنی بر شواهد نیازمند سنجش یادگیری دانش‌آموزان است.

شکل ۱. جایگاه سنجش آغازین در یادگیری دانش‌آموزان

کتابی که پیش رو دارید دارای ۸ فصل است:

- فصل ۱. سنجش آغازین برای فهم یادگیرندگان
- فصل ۲. رویکردهای سنجش آغازین
- فصل ۳. پیش‌آموخته‌ها و یادگیری دانش‌آموزان
- فصل ۴. انتقال یادگیری
- فصل ۵. الگویی برای سنجش و ارزشیابی آغازین
- فصل ۶. برنامه‌ریزی سنجش و ارزشیابی
- فصل ۷. سنجش آغازین: ابزارهای کمی
- فصل ۸. سنجش آغازین: ابزارهای کیفی - توصیفی

فصل ۱ تکیه زیادی بر انتظارات معلم دارد. این فصل منابعی را که در سنجش آغازین به کار گرفته می‌شود، معرفی کرده است. در این فصل چهار منبع اساسی برای گردآوری اطلاعات جهت درک و فهم دانش‌آموزان ارائه شده است.

فصل ۲ شش رویکرد برای سنجش آغازین معرفی شده و کیفیت کاربرد آن‌ها بیان شده است.

فصل ۳ بحث مفصلی درباره پیش‌آموخته‌های دانش‌آموز دارد. در این فصل تلاش شده است، نقش آفرینی پیش‌آموخته‌های دانش‌آموز در یادگیری‌های جدید تشریح گردد.

فصل ۴ به انتقال یادگیری اختصاص داده شده است که، انواعی از نظریه‌های انتقال یادگیری را مورد توجه قرار می‌دهد.

فصل ۵ الگوی سنجش و ارزشیابی کرک پاتریک را ارائه می‌کند. الگوی سنجش و ارزشیابی کرک پاتریک الگویی چهار سطحی است: سطح سنجش و ارزشیابی واکنش، سطح سنجش و ارزشیابی یادگیری، سطح سنجش و ارزشیابی رفتار و سطح سنجش و ارزشیابی نتیجه.

فصل ۶ به برنامه‌ریزی سنجش و ارزشیابی می‌پردازد. این فصل پیشنهادها و عملی برای برنامه‌ریزی ارائه می‌دهد که پیگیری آن‌ها می‌تواند به موفقیت اجرای آزمون‌ها کمک کند.

فصل ۷ ابزارهای کمی سنجش آغازین را بیان می‌کند.

فصل ۸ ابزارهای کیفی را ارائه می‌نماید. هر دو فصل ۷ و ۸ دربرگیرنده نمونه‌ها و مثال‌های متنوعی هستند که می‌توانند به مثابه راهنمای عمل معلم باشند.

امید است کتاب پیش رو وفق جدیدی را در توجه به اهمیت و جایگاه سنجش آغازین باز کند. در فراهم آمدن این کتاب از راهنمایی‌های همکاران ارجمندم در دانشگاه کالگری، انستیتو پلی‌تکنیک آلبرتای جنوبی و آموزش و پرورش شهر کالگری بهره‌مند شدم. افزون بر این، از هدایت‌های مستمر آقای محرم نقی‌زاده قائم‌مقام مرکز نوآوری‌های آموزشی مرآت بیش از پیش استفاده کردم. سرکار خانم گودرزی پیوسته با دقت نظر، خواننده و تصحیح‌کننده خطاهای نگارشی من بوده‌اند. خانم دکتر افسانه سنه، همسر، راهنمایی‌های ارزنده‌ای برای کیفیت‌بخشی کار ارائه نموده‌اند. بسیاری از نمونه‌های ابزارهای کمی و کیفی را با استفاده از یاری آیلین آقازاده بازنگری کرده‌ام. از همه عزیزان یاریگر نهایت سپاسگزاری را دارم. و منت‌دار معلمانی خواهم بود که نظرات و نقدهایشان را برای اینجانب با استفاده از سایت ویژه کتاب www.aghazin.yadgirandeh.com ارسال فرمایند.

چگونه این کتاب را بخوانیم؟

۱) استفاده از علائم حاشیه‌ای

در حاشیه‌های این کتاب از پنج نماد استفاده شده است که به توضیح آن‌ها می‌پردازیم. لازم به ذکر است حاشیه‌های کتاب علاوه بر کمک به خواننده فضای مناسبی را برای او جهت شخصی‌سازی کتاب به منظور حاشیه‌نویسی به وجود می‌آورد.

۱		برای استفاده بهتر و بیشتر خواننده منابعی در قالب کتاب یا سایت معرفی شده است.
۲		با توجه به ابهام یا پیچیدگی بعضی از کلمات و مفاهیم که ممکن است توضیحات آن در متن خواننده را سر در گم کند یا به منظور تأکید و نتیجه‌گیری یک مفهوم در برخی موارد، تلاش بر آن بوده تا با نماد توجه، به خواننده در فهم مطلب کمک شود.
۳		به منظور ایجاد چالش بین کتاب و خواننده سؤالاتی به منظور تفکر بیشتر طراحی شده است.
۴		موقعیتی است که با به کارگیری آن مهارت شما در استفاده بهتر از کتاب افزایش می‌یابد.
۵		پیشنهادی برای روشن شدن مطالب که شما را در درک بهتر موضوع و مشاهده عینی یاری می‌کند.

۲) سایت دوسویه کتاب

	فصل آخر کتاب فصل دوسویه، غیرمکتوب و مجازی است که در قالب یک سایت طراحی شده است تا خوانندگان کتاب به وسیله آن با مؤلفان کتاب در ارتباط باشند، بر آن بیفزایند، بازخورد دهند و از پیوسته‌های دیداری- شنیداری آن بهره‌مند گردند. برای استفاده از این فصل به آدرس www.aghazin.yadgirandeh.com مراجعه کنید و در ادامه تألیف این کتاب مشارکت کنید.

ویژگی‌های این کتاب

کتابی که پیش روی شماست، کتابی ارزنده در حوزه علوم تربیتی است. این کتاب به قلم دکتر محرم آقازاده به رشته تحریر درآمده است. این کتاب دارای ویژگی‌های منحصر به فردی است که آن را از سایر کتاب‌ها متمایز می‌کند. لازم می‌دانم برحسب وظیفه به ۱۰ ویژگی این کتاب اشاره کنم:

۱) این یک کتاب حمایتی است.

این کتاب در راستای بسته سنجش آغازین مرکز نوآوری‌های آموزشی مرآت به زیور طبع آراسته شده است. این کتاب به منظور حمایت و یادگیری از این بسته برای مدیران و معلمان مدارس تدارک شده است. از این کتاب حمایتی می‌توان در جلسات شورای معلمان مدرسه به منظور توانمندسازی معلمان در آغاز سال تحصیلی سود برد. خواندن این کتاب به منظور پر کردن خلأ نظری موضوع سنجش و ارزشیابی آغازین توصیه می‌گردد.

۲) این یک کتاب حرفه‌ای است.

این کتاب به منظور افزایش مهارت‌های حرفه‌ای معلمان تدارک شده است. مهارت‌های حرفه‌ای معلم شامل مهارت‌های عمومی معلمی که شامل (طرح درس‌نویسی، روش تدریس، مشاوره، ارزشیابی و ...) می‌باشد. این مجموعه مهارت‌ها، مهارت‌هایی هستند که معلم به منظور شغل و حرفه معلمی به آن‌ها نیازمند است. سنجش آغازین به عنوان یک مهارت حرفه‌ای برای معلمان تلقی می‌گردد. این کتاب می‌تواند راهنمای مناسبی برای حرفه‌مند کردن معلمان به حساب آید.

۳) این یک کتاب جدید است.

با توجه به نیاز مبرم مدارس به منظور سنجش آغازین نبود این کتاب در میان کتاب‌های حوزه روان‌شناسی تربیتی همواره نمایان بوده است. اگرچه در کتاب‌های گوناگون روان‌شناسی تربیتی اشاره مختصر و کوتاهی به مفهوم ارزشیابی و سنجش آغازین شده است ولی یک کتاب ویژه برای این موضوع و مهارت برای نخستین بار به زیور طبع آراسته می‌گردد. امید است این کتاب سرآغاز مناسبی برای بسط این ادبیات در حوزه آموزش و پرورش باشد.

۴) این یک کتاب ثقیل است.

این کتاب به جهت متن نگارشی که ویژه نگارنده محترم است، کتابی ثقیل به جهت تأمل و تدبیر بیشتر تلقی می‌گردد. این سنگینی مطالب به منظور استخدام واژگان ویژه و تخصصی در این کتاب است. وفاداری به مفاهیم همواره یکی از دلایل سنگینی مطالب یک کتاب تلقی می‌شود، لذا تأمل و تعمق بیشتر در متون کتاب به منظور ارتباط به مفاهیم کتاب توصیه می‌شود.

۵) این یک کتاب وزین است.

این کتاب به جهت حجم، عمق و کامل بودن مطالب در موضوع سنجش و ارزشیابی آغازین یک کتاب وزین تلقی می‌گردد لذا خواندن ۸ فصل این کتاب دورنمای بسیار مناسبی از ارزشیابی آغازین پیش روی معلمان مدارس و آموزشکاران قرار می‌دهد. بنابراین خواندن همه کتاب به جهت درک کلیت کتاب توصیه می‌شود.

۶) این یک کتاب کاربردی است.

این کتاب همراه با مبانی تئوریک و ارائه راهبردهای سنجش و ارزشیابی آغازین با ارائه نمونه‌های عینی و کاربردی و معرفی ابزارهای کمی و کیفی یاریگر مناسبی برای همهٔ معلمان و آموزشکاران است. امید است همهٔ معلمان که در جایگاه صف آموزش و پرورش مشغول به آموزش و یادگیری می‌باشند از این کتاب به عنوان یک راهنمای عمل استفاده نمایند.

۷) این کتاب یک سفارش است.

این کتاب با توجه به نیاز مدارس از طرف یک بخش خصوصی که فعالیت آن پشتیبانی از مدارس است به حوزهٔ دانشگاه سفارش داده شده است، به عبارت دیگر این یک نیاز واقعی است که در عرصهٔ عمل به کارشناسان و خبرگان آموزشی سفارش داده شده است. معمولاً کتاب‌ها به جهت طراحی از سوی دانشگاه‌ها به مدارس توصیه می‌گردد. این کتاب به جهت سفارش از حوزهٔ کاربرد و اجرا به حوزهٔ دانشگاه یک کتاب خاص تلقی می‌گردد.

۸) این یک کتاب ادامه‌دار است.

با توجه به وجود حاشیه‌های این کتاب و سایت ویژهٔ کتاب در چاپ نخست آن، این کتاب نقطهٔ آغازی تلقی می‌گردد که معلمان و آموزشکاران می‌توانند با تکمیل حاشیه‌ها و ارتباط با سایت این کتاب به منظور کمک به ویرایش بعدی در چاپ نسخه‌های بعدی کتاب و شخصی‌سازی آن مشارکت نمایند.

۹) این کتاب یک ضرورت است.

با توجه به اهمیت فهم پیش‌آموخته‌های دانش آموز و ضرورت موضوع سنجش و ارزشیابی آغازین که در فصل‌های مختلف کتاب به آن اشاره شده است، این کتاب به عنوان یک کتاب ضروری در مدرسه تلقی می‌گردد؛ لذا داشتن این کتاب به منظور اتخاذ راهبرد و استفاده از ابزارهای کمی و کیفی در مدرسه یک ضرورت به حساب می‌آید.

۱۰) این کتاب یک راه حل است.

این کتاب پاسخی است به یک نیاز در مدرسه، چه آن‌هایی که این نیاز را درک کرده باشند و چه آن‌هایی که این نیاز برایشان ملموس نشده باشد. به هر سوی خواندن این کتاب اهمیت این نیاز را در مدرسه برای معلمان مشخص و مبرهن خواهد ساخت. انتظار می‌رود با خواندن این کتاب اهمیت این نیاز مشخص و این کتاب راه‌حلی برای پاسخ به این نیاز باشد.

در پایان لازم می‌دانم به عنوان یک آموزشکار که افتخار همکاری با نویسندهٔ کتاب را در پروژه‌های گوناگون داشته‌ام از ایشان تشکر و قدردانی نمایم. امیدوارم خوانندگان این کتاب ویژگی‌های بارز آن را با خواندن و اجرای آن بیشتر تجربه کنند. و همچنین امیدواریم این کتاب جدید به عنوان یک کتاب حمایتی، وزین، ثقیل و کاربردی که از طرف مرکز نوآوری‌های آموزشی مرآت به نویسنده سفارش داده شده است راه‌حل‌های مناسبی را برای نیاز مدارس ارائه نماید و ضرورت آن هر چه بیشتر با کاربست این کتاب در نسخه‌های بعدی ادامه یابد.

محرم نقی‌زاده

قائم مقام مرکز نوآوری‌های آموزشی مرآت